

Sygn. akt VII U 1142/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Włodzimierz Czechowicz

Protokolant: protokolant sądowy Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2016 r. w Warszawie

sprawy W. D. (1) i Z. D. prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. (...) oraz W. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania W. D. (1) i Z. D. prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. (...) oraz W. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 15 czerwca 2016 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 15 czerwca 2016 roku znak: (...) w ten sposób, że W. S. podlega ubezpieczeniom społecznym pracowników z tytułu zatrudnienia u płatnika składek W. D. (1) i Z. D. prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. (...) od dnia 7 stycznia 2016 roku do dnia 6 kwietnia 2016 roku.

UZASADNIENIE

W. S. w dniu 12 lipca 2016 r. wniósł odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwestionując zasadność decyzji z dnia 15 czerwca 2016 r., znak (...) odmawiającej objęcia ubezpieczeniem od dnia 7 stycznia 2016 roku do dnia 6 kwietnia 2016 roku. Odwołujący wskazał, że na potwierdzenie wykonywania przez niego pracy, płatnik składek do pisemnych wyjaśnień dołączył kserokopię umowy o pracę z dnia 7 stycznia 2016 r., informację o warunkach zatrudnienia, zakres obowiązków pracownika, zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na określonym stanowisku, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie BHP, ewidencję czasu pracy, listę płac oraz oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z dokonaną przez pracodawcę oceną ryzyka zawodowego. Ubezpieczony podniósł, że pierwszego dnia pracy cały dzień uczestniczył w szkoleniu BHP, a w pozostałych dniach, tj. 8 i 9 stycznia 2016 r. zapoznawał się z zakładem pracy, wykonywał czynności manualne i porządkowe pod nadzorem właściciela (k. 2-3 a. s.).

(...) S.C. (...) z siedzibą w W. również wniosła odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od wskazanej wyżej decyzji organu rentowego z dnia 15 czerwca 2016. Spółka podniosła, że zawsze zatrudniała tylko kilku pracowników, ponieważ jako mikro przedsiębiorstwo nie prowadzi polityki kadrowej polegającej na planowaniu liczby etatów. Spółka podkreśliła, że dokumenty niezbędne do zarejestrowania odwołującego przekazała do biura rachunkowego w dniu 8 stycznia 2016 r.,

które zostały opracowane i przesłane do organu rentowego w dniu 12 stycznia 2016 r. z zachowaniem obowiązującego terminu (k. 11 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 sierpnia 2016 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. Organ rentowy uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że w toku postępowania strony

nie przedstawiły dowodów potwierdzających faktyczne wykonywanie zatrudnienia przez odwołującego w ramach łączącego go ze spółką stosunku pracy. Wobec powyższego organ rentowy zaskarżoną decyzją stwierdził, że W. S. jako pracownik u płatnika składek (...) S.C. (...) z siedzibą w W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 7 stycznia 2016 r. do dnia 6 kwietnia 2016 r. (k. 15-16 a. s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny: Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w dniu 26 kwietnia 2016 r. zawiadomił W. S. oraz (...) S.C. (...) z siedzibą w W. o wszczęciu z urzędu postępowania wyjaśniającego w sprawie ustalenia prawidłowości zgłoszenia odwołującego do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i podstaw wymiaru składek z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (k. 49-51 akt ZUS).

(...) S.C. (...) z siedzibą w W. została zarejestrowana w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w dniu 10 lipca 1992 r. w zakresie wynajmu oraz dzierżawy maszyn i urządzeń budowlanych (k. 59 akt ZUS).

Odwołujący w dniu 6 stycznia 2016 r. uzyskał zaświadczenie lekarskie, zgodnie z którym wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych, został uznany za zdolnego do wykonywania pracy na stanowisku magazyniera do stycznia 2018 r. (k. 8 a. s. i k. 39 akt ZUS).

(...) S.C. (...) z siedzibą w W. zawarła w dniu 7 stycznia 2016 r. umowę o pracę z W. S. na okres próbny od dnia 7 stycznia 2016 r. do dnia 6 kwietnia 2016 r., na stanowisku pracownika magazynowego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 3495 złotych. Miejszem wykonywania pracy przez odwołującego była siedziba zakładu pracy i miejsce prowadzenia działalności (k. 4 a. s., k. 21 i 45 akt ZUS),

Spółka w dniu 12 stycznia 2016 r. zgłosiła odwołującego do ubezpieczeń społecznych od dnia 7 stycznia 2016 r. Płatnik składek wykazał podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za styczeń 2016 r. w wysokości 296,69 złotych oraz za luty i marzec 2016 r. w wysokości 0,00 złotych (okoliczność bezsporna).

Odwołujący w dniu 7 stycznia 2016 r. ukończył szkolenie w dziedzinie BHP na stanowisku robotniczym, które zorganizował Ośrodek Szkoleniowy BHP (...). Celem szkolenia było uzupełnienie i aktualizacja wiadomości w dziedzinie przepisów i zasad bhp, ocena zagrożeń oraz postępowanie w razie wypadku (k. 5 a. s. i k. 37 akt ZUS).

Odwołujący w dniu 7 stycznia 2016 r. zapoznał się z informacją o warunkach zatrudnienia panujących u swojego pracodawcy oraz z dokonaną przez płatnika składek oceną ryzyka zawodowego (k. 9 a. s., k. 27 i 43 akt ZUS).

Do zakresu obowiązków odwołującego podpisanego w dniu 7 stycznia 2016 r. miał należeć przegląd urządzeń budowlanych przed wydaniem klientowi do wypożyczenia i po ich zwrocie, utrzymanie porządku na terenie i przed magazynem, czyszczenie sprzętu oraz prawidłowe oznaczenie miejsca przechowywania sprzętu w magazynie (k. 41 akt ZUS).

Odwołujący podpisał listę obecności za okres obejmujący od dnia 7 stycznia 2016 r. do dnia 9 stycznia 2016 r. (k. 10 a. s. i k. 35 akt ZUS). Zgodnie z listą płac, płatnik składek odprowadził składki za odwołującego za okres od stycznia do marca 2016 r. (k. 29-33 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w oparciu o własne ustalenia wydał zaskarżoną decyzję z dnia 15 czerwca 2016 r., nr: (...)

na podstawie art. 83 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art.

13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

w związku z art. 58 § 2 i art. 83 § 1 k.c. oraz art. 22 § 1 i art. 300 k.p. Organ rentowy stwierdził, że W. S. jako pracownik u płatnika składek (...) S.C. (...) z siedzibą w W.

nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu

i wypadkowemu w okresie od dnia 7 stycznia 2016 r. do dnia 6 kwietnia 2016 r. W ocenie organu rentowego strony w toku postępowania nie przedstawiły dowodów potwierdzających faktyczne wykonywanie zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Zdaniem organu rentowego na uwagę zasługiwał fakt, że nie została zatrudniona nowa osoba, która przejęłaby obowiązki ubezpieczonego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że brak dowodów na faktyczne wykonywanie pracy, niezatrudnienie osoby na zastępstwo, zgłoszenie do ubezpieczeń

po powstaniu niezdolności do pracy oraz brak ochrony ubezpieczeniowej przed zgłoszeniem do ubezpieczeń przez płatnika wskazują, że odwołujący został zgłoszony w celu uzyskania świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (k. 1-6 akt ZUS).

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że odwołujący otrzymał informację od znajomego, że firma (...) poszukuje pracownika do magazynu. Odwołująca spółka w styczniu 2016 r. zatrudniała trzech pracowników. Sytuacja finansowa spółki pozwalała na zatrudnienie kolejnego pracownika z wynagrodzeniem 2500 złotych netto. Pierwszego dnia w pracy ubezpieczony odbywał szkolenie BHP, które trwało osiem godzin. W następnych dwóch dniach W. S. wykonywał pracę w magazynie podręcznym i głównym, którą nadzorował Z. D., gdzie sprawdzał stan narzędzi na półkach. Odwołujący w niedzielę uderzając nogą o kant krzesła zerwał ścięgno A. i otrzymał zwolnienie lekarskie obejmujące okres od dnia 11 stycznia 2016 r. do dnia 22 lutego 2016 r. Pracodawca nie zatrudnił innego pracownika na miejsce ubezpieczonego w trakcie zwolnienia lekarskiego. Jego obowiązki przejął syn Z. D., K. D. (zeznania świadka K. D. oraz wyjaśnienia odwołujących się k. 58-61 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, w tym akt rentowych ubezpieczonego oraz zeznań świadka K. D. i wyjaśnień odwołujących się. Powołane przez Sąd dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia były wiarygodne, korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Zdaniem Sądu złożone dowody ze źródeł osobowych były logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniały. Potwierdzały one wersję przedstawioną przez odwołujących się, w zakresie znanym powołanemu świadkowi. K. D. potwierdził w sposób nie budzący wątpliwości Sądu fakt wykonywania pracy przez ubezpieczonego w odwołującej spółce na stanowisku magazyniera. Wiarygodności zeznań świadka nie umniejsza w żadnej mierze fakt pokrewieństwa świadka z odwołującym się Z. D.. Strony nie wniosły o uzupełnienie materiału dowodowego przed zamknięciem rozprawy w dniu 29 grudnia 2016 roku. W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie W. S. oraz (...) S.C. (...) z siedzibą w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 15 czerwca 2016 r., nr: (...) jest zasadne i podlega uwzględnieniu.

Kwestia sporna w niniejszej sprawie dotyczyła wyłączenia przez organ rentowy W. S. z ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia u płatnika składek.

Przepis art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r, poz. 963 j. t.) zwanej dalej „ustawą” stanowi,

że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami,

z wyłączeniem prokuratorów. W myśl przepisu art. 13 pkt 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, tj. pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Na podstawie przepisu art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Zgodnie z przepisem art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W świetle przepisów art. 58 § 1 i § 2 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Natomiast na podstawie przepisu art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

W pierwszej kolejności Sąd zauważył, że stanowisko organu rentowego odnoszące się do naruszenia przepisów art. 58 i 83 k.c. przez odwołujących się poprzez nawiązanie zawartej pomiędzy nimi umową o pracę jest błędne i nie może się ostać na gruncie niniejszej sprawy. Sąd doszedł do wniosku, że organ rentowy nietrafnie wskazał, że umowa zawarta pomiędzy W. S. a (...) S.C. (...) z siedzibą w W. była jednocześnie pozorna w myśl przepisu art. 83 k.c. oraz nieważna na podstawie przepisu art. 58 k.c. W ocenie Sądu Okręgowego taki pogląd okazał się być nietrafny, ponieważ zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, „przepis art. 83 k.c. i art. 58 § 1 k.c. stanowią odrębne, samodzielne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność pozorna jest zawsze nieważna. Niekiedy ważna może być w świetle art. 83 § 1 zdanie 2 k.c. czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2005 r., II PK 163/05). Tym niemniej Sąd doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia żadnego z powołanych powyżej przepisów Kodeksu cywilnego, co zostanie rozważone w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył, że przepis art. 22 k.p. wskazuje jednoznacznie kilka przesłanek, których spełnienie decyduje o istnieniu stosunku pracy. Pracownik jest zobowiązany do świadczenia pracy na rzecz i pod nadzorem swojego pracodawcy wyznaczającego czas i miejsce wykonywanych czynności wynikających ze stosunku pracy, który winien jest również wypłacać umówione wynagrodzenie. W ocenie Sądu płatnik składek dochował wszystkich formalnych czynności, które są wymagane przez przepisy prawa materialnego. Spółka zawarła z ubezpieczonym umowę o pracę, wypłacała mu wynagrodzenie oraz odprowadzała składki na ubezpieczenia społeczne. Ponadto strony stosunku pracy przedstawiły również zakres obowiązków odwołującego, zaświadczenie lekarskie potwierdzające zdolność pracownika do pracy, zaświadczenie z odbycia kursu w dziedzinie BHP czy też podpisywaną przez W. S. listę obecności. Sąd aprobuje pogląd wyrażony przez

Sąd Najwyższy zgodnie z którym „o tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych, nie decyduje zatem samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych, a okoliczności wynikające z formalnie zawartej umowy o pracę nie są wiążące w postępowaniu o ustalenie podlegania obowiązkowi pracowniczego ubezpieczenia społecznego” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2016 r., III UK 83/15). Mając na uwadze tezę sformułowaną przez Sąd Najwyższy Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że w istocie odwołujący będąc jedną ze stron stosunku pracy realizował faktycznie czynności wynikające z umowy pracy. Ujawnione dokumenty w toku postępowania, jak również osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadka i wyjaśnień odwołujących się pozwoliły ustalić, iż W. S. wykonywał czynności w imieniu i na rzecz swojego pracodawcy. Sąd zważył, że ubezpieczony przed zwolnieniem lekarskim przepracował w spółce jedynie 3 dni. Tym niemniej Sąd dokonując oceny

dowodów uznał, iż zeznania świadka oraz wyjaśnienia odwołujących zasługują w całości na wiarygodność, gdyż potwierdzają fakty wynikające z dokumentów. Sąd dostrzegł, że odwołujący W. S. w umowie zawartej ze spółką miał wyznaczone miejsce i czas pracy. Ubezpieczony realizował stosunek pracy w siedzibie zakładu pracy w godzinach 8-16, co potwierdza podpisywana lista obecności. Miejscem docelowym świadczenia obowiązków pracowniczych była siedziba firmy w godzinach wyznaczających pełny wymiar czasu pracy dla pracownika. Sąd zważył również, że praca ubezpieczonego podlegała nadzorowi pracowniczemu, który wykonywał prezes Z. D. będący jednym ze wspólników Spółki. W ocenie Sądu logicznym jest fakt, że skoro odwołujący realizował swoje czynności w biurze płatnika składek, to prezes spółki miał realną możliwość nadzorowania swojego pracownika w wykonywaniu pracy, z czego niewątpliwie korzystał wskazując jednoznacznie na tą okoliczność podczas składanych zeznań.

Zdaniem Sądu fakt braku zatrudnienia na miejsce odwołującego nowego pracownika jest bez znaczenia dla wydanego rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Prowadzący działalność gospodarczą ma pełną swobodę w decydowaniu o liczbie pracowników, których decyduje się zatrudnić. Fakt powierzenia przez prezesa spółki obowiązków pracowniczych ubezpieczonego w zastępstwie swojemu synowi na czas jego zwolnienia lekarskiego, nie może skutkować przyjęciem, iż powodem zatrudnienia W. S. było uzyskanie świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jak wynika ponadto z zeznań prezesa Spółki przyjmuje on pracowników przed sezonem, co pozwala na przeszkolenie i przygotowanie do pracy, tak aby w trakcie sezonu budowlanego pracownik był już w stanie sprostać swoim obowiązkom. Sąd w świetle zebranego materiału dowodowego dał w całości wiarę Z. D. co do przyczyn, okoliczności zatrudnienia W. S. i wykonywanych czynności przez tego pracownika.

Sąd Okręgowy uznał za nietrafną argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji co do faktu, że zgłoszenia do ubezpieczenia dokonano po powstaniu niezdolności do pracy, skoro niezdolność powstała w niedzielę po 3 dniach pracy. O nietrafności zarzutów zawartych także w odpowiedzi na odwołanie wspartych orzecznictwem Sądu Najwyższego świadczy zwłaszcza logiczny ciąg zdarzeń. Trudno bowiem uznać za działanie zmierzające do nieuprawnionego uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego poprzez zerwanie sobie ścięgna A. na skutek nieszczęśliwego zdarzenia i to już po 3 dniach świadczenia pracy. Logicznym wydaje się natomiast wniosek, że skoro W. S. poszukując zatrudnienia znalazł pracodawcę, z własnej inicjatywy przeszedł badanie lekarskie, odbył wielogodzinne przeszkolenie zorganizowane przez pracodawcę, po czym świadczył pracę w sposób opisany przez Prezesa Spółki oraz świadka D. – zgodnym zamiarem stron było zawarcie umowy i świadczenie pracy zgodnie z ustalonymi warunkami pracy i płacy. Pełnomocnik organu rentowego wobec treści zeznań K. D. cofnął wniosek o zwrócenie się do Przychodni w Z. o poinformowanie, czy odwołujący się podał, że podlega ubezpieczeniom społecznym.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji zmieniając zaskarżoną decyzję.